

3 b Fotografering og føring av fotolister i felt

1) Generelt: Fotografering i felt skal bidra til å dokumentere et kulturminne før utgraving og under selve utgravingen.

Fotografering har to formål, dokumentasjon og formidling. Bilder som tas for dokumentasjon er ofte av en annen type enn bilder beregnet på formidling.

- For bilder knyttet til dokumentasjon er det flere regler som gjelder. Alle utgravingas faser skal fotodokumenteres, forvrengning i bildet bør unngås, målestokk og nordpil skal være med.
- Bilder for formidling skal skape interesse i en formidlingssammenheng. De er derfor ikke så styrt av fastlagte regler for hva som skal fotograferes og hvordan dette gjøres.

Sørg for å ta oversiktsbilder av feltet med landskapet rundt. Ofte er det hensiktsmessig å ta i bruk gardintrapp og i noen tilfeller leie inn lift. Det er også fint med bilder av feltet/objektet etter avsluttet undersøkelse. Detaljbilder av strukturer, anleggspor, profiler og funn in situ er nyttige. Ta gjerne arbeidsbilder. Prøv å kombinere arbeidsbildene med bilder som gir informasjon om feltet.

Fotograferingen kan overlates til en kompetent feltassistent, men feltleder er ansvarlig for at de nødvendige bildene blir tatt og at kvaliteten er akseptabel.

Det er greit å ta mange bilder, men vær bevisst hvorfor du tar et bilde. Husk at bildene skal også gi mening for andre enn de som deltok på feltarbeidet. Dårlige og/eller uinteressante bilder kan plukkes ut før arkivering i forbindelse med rapportarbeidet.

For bilder som tas i dokumentasjonsøyemed, er det viktig at det er målestokk med på bildet. Om motivet er en profil (horisontalt), plasseres målestokken om mulig parallelt ved nedre eller øvre kant av motivet. Om motivet er vertikalt, plasseres målestokken som regel parallelt langs en av sidekantene. Som målestokk kan tommestokk, stikkstang eller stadie brukes. Hva du velger som målestokk avhenger av motivet. For eksempel så er tommestokk egnet ved fotografering av stolpehull, mens stikkstang foretrekkes ved bilder av ei hel gravrøys.

På bilder som tas ovenfra og rett ned på et objekt, kan det være bra å legge på ei nordpil, for eksempel graveskje som peker med spissen mot nord. Dette anmerkes i fotolista.

Før bildet tas er det lurt å rydde unna ting som ikke skal være med på bildet: Graveutstyr, fotobag, termos, campingstol, etc. Ryddige bilder gir ofte bedre informasjon enn bilder med mye rot!

Ikke overdokumenter! Under flateavdekking tar man bare bilder av stolpehull som har en eller annen informasjon man ønsker å dokumentere (lagskiller, rester av stolpe ol). Det skal ikke tas bilder av alle stolpehull.

I all hovedsak benyttes digitale kameraer til feltdokumentasjon

2) Digitale bilder brukes som hoveddokumentasjon. Kameraet skal være innstilt slik at bildene blir tatt i raw-format (ikke jpg). Disse konverteres til tiff-format ved etterarbeid. Man kan gjerne ta mange bilder i felt, men vær kritisk i utvelgelsen av foto som skal arkiveres. Bilder som ikke skal arkiveres slettes. Bildene bør gjennomgås av feltleder daglig for

eventuelt å kunne ta nye bilder og slette unna mislykkede bilder. Før arkivering, bør bildene konverteres til tiff-format, i høy oppløsning. Unngå jpg.

6) Føring av fotolister

(Se vedlagte mal, kap 3b)

Ei fotoliste skal inneholde opplysninger om lokalitetsnavn, gårdsnavn og nr., kommune, fylke og tidspunkt for undersøkelsen. I tillegg skal det være klare opplysninger om hvert fotos motiv, retning bildet er tatt mot, dato og hvem som har tatt bildet. Er bildet tatt fra lift, anmerkes dette.

Fotolistene legges helst direkte inn i digitalt medium (PC eller lommedatamaskin) – enten i et tekstbehandlingsprogram, men helst i en database. Dette gjør etterarbeidet med rapport mer effektivt, og du unngår å måtte skrive inn fotolister på pc senere.

Tips! Bruk første foto og ta et bilde av et ark med tydelige opplysninger om lokalitetsnavn, gårdsnavn og gårdsnr., kommune, fylke og dato.

Eksempel fotoliste:

LOKALITET: Lok. A, Utvorda, gnr. 3/2, Flatanger kommune, N-T, 2004

BILDE NR.	MOTIV OG BESKRIVELSE	TATT MOT	DATO	FOTOGRAF
1	Fotoindeks film 1	-	16.06.04	TP
2	Lok. A før oppstart. Fjøs på 3/2 synlig i bakgrunnen.	N	16.06.04	TP
3	Lok. A før oppstart.	V	16.06.04	TP
4	Lok. A før oppstart, samling med stein (anleggsspor 1) synlig midt i bildet.	S	16.06.04	TP
5	Lok. A før oppstart.	NV	16.06.04	TP
6	Lok. A etter at avtorving har startet opp.	NV	17.06.04	TBK
7	TP avdekker anleggsspor 2, kokegrop. (Arbeidsbilde.)	N	17.06.04	TBK